

DLA doktori értekezés tézisei

Bacsó Kristóf

A bebop stílusjegyei

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

28. számú művészet- és művelődés- történeti
tudományok besorolású doktori iskola

Budapest

2018

I. A kutatás előzményei

A zenetörténészek a modern jazz korszakát a bebop stílus kialakulásától keltezik. A stílus hatása a jazztörténet szinte az összes későbbi irányzatában érződik, így azokat, a bebop ritmikájának, harmóniai összefüggéseinek és dallamszerkesztési technikáinak megértésével, jóval könnyebb elsajátítani.

A jazz szakirodalma az elmúlt fél évszázadban számos kiváló oktató kiadvánnyal bővült, ám kutatásaim során nem talákoztam olyan munkával, amely a bebop zenei alkotóelemeit rendszerezve vizsgálná. Rendkívül színvonalas kiadvány David Baker *How To Play Bebop* című három kötetes munkája és Corey Christiansen *In the Style of Charlie Parker* című füzeté, azonban ezekben a könyvekben kész dallamfordulatokat és harmóniai megoldásokat kap az olvasó, a harmóniasorokban és dallamszerkesztésben rejlő összefüggések nincsenek kielemezve.

Jazztörténeti megközelítéssel Thomas Owens *Bebop and Its Players* és Scott DeVaux *The Birth of Bebop* munkái nyúlnak a részletes mélységgel a témához,

ám elemzésekből levont általánosítható összefüggéseket ezek a kötetek sem tartalmazznak érdemlegesen. Az amerikai elméleti szakirodalomból Joe Mullholland és Tom Hojnacki *The Berklee book of jazz harmony*, Darius Terefenko *Jazz Theory* és Mark Levin *Jazz Theory Book* c. kiadványai, a magyar szakirodalomból Gonda János *Jazz* c. és Pozsár Máté *Jazzelmélet* c. munkáját tartom fontosnak a témával kapcsolatban, azonban kifejezetten a bebop stílusára jellemző elméleti összefüggések ezen kiadványokban sincsenek külön rendszerezve.

II. Források

Az elsődleges forrásokként a korszakban született hangfelvételeket, illetve az azokról készített transzkripciókat használtam. Ezen transzkripciók elemzését kiegészítve nyúltam a szakirodalomhoz, mely közül – a számos szóló részletet és elméleti értekezést tartalmazó – Carl Woideck *Charlie Parker* című könyve, illetve Thomas Owens *Bebop and its players* című munkája segítette legjobban munkámat. Ezek a művek jellemzően jazztörténeti szemszögből közelítik meg a

vizsgált zenei jelenségeket. Ezen felül a kutatás előzményei fejezetben említett források is rengeteg információval segítették munkámat.

III. Módszer

A dolgozat első részében konkrét zenei jelenségeket mutatok be, első sorban téma részletek segítségével illusztrálva, feltételezván, hogy a bebop muzsikások a kompozíciókat jóval tudatosabban szerkesztették meg mint rögtönzéseiket. Ezen elemzésekből vonom le a stílusra jellemző következtetéseket, melyek a bebop ritmikájára, harmóniai összefüggéseire és dallamszerkesztési módszereire vonatkoznak.

A dolgozat második részében a korszak meghatározó művészeinek egy-egy kompozícióját elemzem ki, mintegy bemutatva az első részben bemutatott stílusjegyek gyakorlati alkalmazását.

IV. Eredmények

Az elmúlt tizenkét év tanítási tapasztalatainak összegzése során kikristályosodott számomra, hogy a bebop anyanyelvi ismerete elengedhetetlen egy modern jazz muzikus számára, mivel a stílus ritmikájának, harmóniai összefüggéseinek és dallamszerkesztésének megértésével jóval könnyebb elsajátítani a jazztörténet későbbi stílusait. A disszertációmban ezen stílusjegyeket foglaltam össze. Meggyőződésem, hogy a dolgozatban megszerezett elméleti összefüggések gyakorlatba való áthelyezése rengeteg segítséget nyújt a stílus elsajátításánál.

Dolgozatom fontos erényének tartom a ma használatos angol szakkifejezések összegyűjtését és magyarázatát, illetve ahol szükséges volt, a magyar szaknyelvvél való egyesítését.

V. Az értekezés tárgyköréhez kapcsolódó tevékenység dokumentációja

A disszertációban bemutatott zenei jelenségek számos kompozícióban megtalálhatóak. Ezen művek az alábbi albumokon hallhatóak:

Kristof Bacso Triad and Lionel Loueke: *Pannon Blue*. [CD] Budapest: BMC Records, 2017. (BMCCD232)

Modern Art Orchestra: *Circular. Modern Art Orchestra Plays The Music of Kristof Bacso*. [CD] Budapest: BMC Records, 2014. (BMCCD204)

Kristof Bacso Quartet: *Nocturne*. [CD] Budapest: BMC Records, 2012. (BMCCD195)

Kristof Bacso Quartet: *Alteregos*. [CD] Budapest: BMC Records, 2008. (BMCCD148)

Az alábbi oktatói tevékenységem során foglalkoztam a témával:

2012-2018 LFZE Jazz Tanszék
Zenekari Gyakorlat, improvizációs gyakorlat

2008 – 2012 Kodolányi János Főiskola Művészeti
Tanszék
Jazz-szaxofon, hangszerelés, zenekari gyakorlat

2004 – 2012 Egressy Béni Zeneművészeti Középiskola, ,
Jazz-szaxofon, Zenekari gyakorlat

2009 International Jazz Workshop, Prága
Jazz-szaxofon

2008 International Jazz Workshop, Prága
Jazz-szaxofon